

Total No. of Printed Pages—5

3 SEM TDC SNSH (CBCS) C 5

2023

(Nov/Dec)

SANSKRIT

(Core)

Paper : C-5

[Classical Sanskrit Literature (Drama)]

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

SECTION—A

(Svapnavāsavadattam)

(Marks : 20)

1. Give very short answers to the following : $1 \times 2 = 2$

(a) The Svapnavāsavadattam of Bhāsa is based
on _____.

(Fill in the blank)

(b) Who is वत्सराजः?

2. Translate into English or in Assamese any one of the following : 4

(a) कस्यार्थः कलशेन को मृगयते वासो यथानिश्चितं
दीक्षां पारितवान् किमिच्छति पुनर्देयं गुरोर्यद् भवेत्।
आत्मानुग्रहमिच्छतीह नृपजा धर्माभिरामप्रिया
यद् यस्यास्ति समीप्सितं वदतु तत्कस्याद्य किं दीयताम्॥

(b) अहमवजितः पूर्वं तावत् सुतैः सह लालितो
दृढमपहता कन्या भूयो मया न च रक्षिता।
निधनमपि च श्रुत्वा तस्यास्तथैव मयि स्वता
ननु यदुचितान् वत्सान् प्राप्तुं नृपोऽत्र हि कारणम्॥

3. “कोऽयं भो! निभृतं तपोवनमिदं ग्रामीकरोत्याज्ञया।”
Who is the speaker here? Narrate the situation
related to this line. 1+5=6

Or

Explain with reference any one of the following
verses : 6

(a) पूर्वं त्वयाप्यभिमतं गतमेवमासी-
च्छ्लाघ्यं गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तुः।
कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना
चक्रारपंक्तिरिव गच्छति भाग्यपंक्तिः॥

(b) किं वक्ष्यतीति हृदयं परिशङ्कितं मे
कन्या मयाप्यपहता न च रक्षिता सा।
भाग्यैश्चलैर्महदवाप्तगुणोपघातः
पुत्रः पितुर्जनितरोष इवास्मि भीतः॥

4. Summarise the contents of Act I of
Svapnavāsavadattam and discuss the relevance
of Brahmācārī episode in it. 8

Or

Discuss the importance of the role played by
Yaugandharāyaṇa in the development of the
drama, *Svapnavāsavadattam*.

SECTION—B

(*Abhijñānaśakuntalam*)

(Marks : 30)

5. Give very short answers to the following : 1×3=3

- (a) How many Acts are there in the drama,
Abhijñānaśakuntalam?
(b) Name the two friends of Śakuntalā.
(c) Who is Kāśyapa?

6. Translate into English or in Assamese any one
of the following : 4

(a) या सृष्टिः स्रष्टुराद्या वहति विधिहुतं या हविर्या च होत्री
ये द्वे कालं विधत्तः श्रुतिविषयगुणा या स्थिता व्याप्य विश्वम्।
यामाहुः सर्वबीजप्रकृतिरिति यया प्राणिनः प्राणवन्तः
प्रत्यक्षाभिः प्रसन्नस्तनुभिरवतु वस्ताभिरष्टाभिरीशः॥

(b) पातुं नः प्रथमं व्यवस्यति जलं युष्मास्वपीतेषु या
नादत्ते प्रियमण्डनापि भवतां स्नेहेन या पल्लवम्।
आद्ये वः कुसुमप्रसूतिसमये यस्या भवत्युत्सवः
सेयं याति शकुन्तला पतिगृहं सर्वैरनुज्ञायताम्॥

(4)

7. “न केवलं तातनियोग एव। अस्ति मे सोदरस्नेहोऽप्यतेषु।”
Who is the speaker here? What type of ‘नियोग’
is referred to here? 1+4=5

Or

- “अहो आवेगस्खलितया गत्या प्रभ्रष्टं ममाग्रहस्तात्पुष्पभाजनम्।”
Who is the speaker here? In what context this
was said? 1+4=5

8. Explain with reference to the context any one
of the following : 1+1+4=6

- (a) मानुषीभ्यः कथं नु स्यादस्य रूपस्य सम्भवः।
न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्॥
(b) यात्येकतोऽस्तशिवरं पतिरोषधीना-
माविष्कृतोऽरुणपुरःसर एकतोऽर्कः।
तेजोद्वयस्य युगपद्व्यसनोदयाभ्यां
लोको नियम्यत इवैष दशान्तरेषु॥

9. Give the summary of the Act I of the
Abhijñānaśakuntalam. 10

Or

- “काव्येषु नाटकं रम्यं तत्र रम्यं शकुन्तला।
तत्रापि च चतुर्थोऽङ्कस्तत्र श्लोकचतुष्टयम्॥”
Justify the above statement.

10. “उपमा कालिदासस्य भारवेरर्थगौरवम्।
दण्डिनः पदलालित्यं माघे सन्ति त्रयो गुणाः॥” 2
Write the meaning of the above verse.

(5)

SECTION—C

(Critical Survey of Sanskrit Drama)

(Marks : 30)

11. Give short answers to the following : 1×3=3
(a) Nāṭikā is a type of रूपक.
(Write True or False)
(b) How many Chapters are there in the
‘नाट्यशास्त्र’?
(c) ‘मालतीमाधव’ is नाटक / नाटिका / प्रकरण।
(Choose the correct one)
12. (a) Write about different theories (मतवादस)
that are associated with the origin and
development of Sanskrit drama. 7
(b) Write about the various divisions of रूपक. 5
13. Write short notes on any three of the
following : 5×3=15
श्रीहर्षः ; कालिदासः ; वेणीसंहारम् ; मुद्राराक्षसम् ;
स्वप्नवासवदत्तम्।
